

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ

Ο συμβολισμός αντιδρά τόσο στον ρομαντικό στόμφο και ρητορεία όσο και στην παρνασσική απάθεια, αντικειμενικότητα και ακαμψία στον στίχο. Διαφοροποιείται και από τον ρεαλισμό και κυρίως από τον νατουραλισμό που περιγράφει λεπτομερέστατα τον αντικειμενικό κόσμο, θέτοντας κοινωνικούς στόχους.

Για τον συμβολιστή ποιητή αυτή καθαυτή η πραγματικότητα δεν έχει κανένα ενδιαφέρον. **Τα πράγματα χρησιμοποιούνται ως σύμβολα για την έκφραση ιδεών, ψυχικών-νοητικών καταστάσεων.** Συμβολισμός γενικά σαν έννοια θα μπορούσε να είναι η αντικατάσταση μιας έννοιας από κάποια άλλη, η οποία να παραπέμπει στην πρώτη. Δεν είναι όμως μόνο αυτό το ζητούμενο του συγκεκριμένου ρεύματος. Όπως παρατήρησε ο T.S. Eliot ο μόνος τρόπος να εκφραστεί ένα συναίσθημα με τη μορφή της τέχνης είναι να βρεθεί, όχι κάποιο σύμβολο, αλλά μια **"αντικειμενική συστοιχία"** όπως την ονομάζει, δηλαδή **"ένα σύνολο αντικειμένων, μια κατάσταση, μια αλυσίδα γεγονότων** που θα αποτελέσουν τη φόρμουλα αυτού ειδικά του **συναίσθηματος"**.

Ο αναγνώστης πρέπει να ανακαλύψει το **κρυμμένο νόημα** στις λέξεις. Το αντικειμενικό σύστοιχο και η συσχετισμένη με αυτό διάθεση δεν πρέπει να φανερωθούν καθαρά και ξάστερα, αλλά πρέπει απλώς να **υπονοούνται**. Όπως γράφει χαρακτηριστικά ο Mallarme, "με το να κατονομάσεις ένα αντικείμενο καταστρέφεις το μεγαλύτερο μέρος της απόλαυσης που προσφέρει ένα ποίημα, αφού η απόλαυση αυτή συνίσταται στη διαδικασία της σταδιακής αποκάλυψης". Χρειάζεται, λοιπόν, μια **ατμόσφαιρα**, ένα υποβλητικό σκηνικό, που συνδυάζεται με τη μουσικότητα, το παιχνίδι του ακούσματος των λέξεων, τη μαγεία της "καθαρής ποίησης".

Χαρακτηριστικά του συμβολισμού

- χρήση **συμβόλων**
- **χαμηλόφωνη** ποίηση
- υποβλητικότητα,
- **δαισθητικότητα**
- **λεπτή γεύση** των πραγμάτων
- ειλικρίνεια βιώματος
- αφθονία **εικόνων**, μεταφορών
- **μουσικότητα**
- επαναλήψεις,
- παρηχήσεις,
- ακουστική φαντασία, συναίσθημα
- **υπαινικτικότητα**,
- κλίμα **ρευστό και συγκεχυμένο**
- περιορισμός του νοήματος
- **όχι διδακτισμός**
- διάθεση **ρεμβασμού και μελαγχολίας**
- **πνευματικότητα**, ιδεαλισμός,
- μυστικισμός
- **«καθαρή ποίηση»** → μαγεία, γοητεία

Στόχος: όχι η μίμηση της πραγματικότητας → **δημιουργία ενός ποιητικού κόσμου**

Ποιητές που έγραψαν ποιήματα με συμβολιστικές επιδράσεις

Ξένοι: Σάρλ Μπωντλαίρ, Πωλ Βεργλαιν, Αρθούρος Ρεμπώ, Έντγκαρ Άλαν Πόε κ.α.

Έλληνες: Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, Μιλτιάδης Μαλακάσης, Ιωάννης Γρυπάρης, Λάμπρος Πορφύρας, Κωνσταντίνος Καρυωτάκης, Μαρία Πολυδούρη, Ναπολέον Λαπαθιώτης, Μήτσος Παπανικολάου, Τέλλος Άγγρας κ.α.